

בס"ד הָדָף מוֹקֵדֶשׁ לְעִלּוּי נְשָׁמוֹת: דְּנִיָּאל סָלְטוּ בֶן שָׂרָה, וְקִלְרָה בַת רוּזָה שְׁנַפְטָרוּ בַּה' וְ-ב' אָדָר

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פְּקוּדֵי

ת.נ.צ.ב.ה

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פְּקוּדֵי

עֲרַשׁ"ק א' אָדָר ב' תִּשְׁע"ט (8.3.19) // bnei-zion.com יְצִיאַת הַשֶּׁבֶת: 18:20 (ר"ת 18:54)

הַפְּטָרָה: "וַיַּעַשׂ חִירוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

נס פורים – מעין(=כמו) הגאולה העתידה

אָמְרוּ חו"ל בְּגִמְרָא (פסחים נ'): "אָמַר רַבִּי אֶחָא בְּ(שֵׁם) ר' חֲנִינָא: לֹא כְּעוֹלָם הַזֶּה הָעוֹלָם הַבָּא. כְּעוֹלָם הַזֶּה (מְבָרָךְ הָאֲדָם) עַל בְּשׂוּרוֹת טוֹבוֹת, וְאוֹמֵר: בְּרוּךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב, וְעַל בְּשׂוּרוֹת רָעוֹת אוֹמֵר: בְּרוּךְ דַּיִן אֱמֶת. (אָבֵל) לְעוֹלָם הַבָּא – כָּלוּ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב."

וְהִנֵּה, עַל דְּבָרֵי חו"ל אֵלּוּ, מִקְשָׁה הַצַּל"ח וְשׂוֹאֵל: אִיךָ אוֹמְרִים חו"ל "לְעוֹלָם הַבָּא – כָּלוּ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב"? הֲלֹא בְּרוּר שְׁלֻעֲתִיד לְבוֹא לֹא יִהְיֶה שׁוֹם רַע כְּעוֹלָם...

וְהִבִּיא בְּשֵׁם הַגָּאוֹן ר' אֶפְרַיִם מְבֵרָאד זצ"ל, שְׁבָאֵת אֲנַחְנוּ מְאֻמִּינִים שֶׁהַקִּב"ה הוּא מְקוֹר הַטּוֹב, וּמֵאֲתוֹ לֹא תִצְאָנָה הָרָעוֹת, שְׁכֵן "כָּל מָה דְּעֵבִיד רַחֲמָנָא – לְטַב עֵבִיד" (=כָּל מָה שֶׁהַקִּב"ה עוֹשֶׂה – לְטוֹב עוֹשֶׂה). וְמָה שְׁנִדְמָה לְעִינֵינוּ שִׁישׁ דְּבָרִים רָעִים כְּעוֹלָם, הוּא רַק מִפְּנֵי שֶׁטַּחוּ עֵינֵינוּ מֵרְאוֹת וּמִלְהַבִּין שֶׁהַכֹּל הוּא לְטוֹבָה.

אוֹלָם, לְעֵתִיד לְבוֹא, כַּאֲשֶׁר יוֹצֵא אוֹתָנוּ הַקִּב"ה מֵאֶפְרַיִלָה לְאוֹרָה, יִתְגַּלֶּה לְמִפְרָע שְׁכָל הַצָּרוֹת וְהַתְּלָאוֹת שֶׁעָבְרוּ עָלֵינוּ, הַכֹּל הִיָּה טוֹב וְחֶסֶד גְּדוֹל, וְלֹא הִיָּה רַע כָּלֵל. וְזֶהוּ שְׂאֲמְרוּ חו"ל: "לְעוֹלָם הַבָּא – כָּלוּ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב". כְּלוֹמֵר, אֶפְיִלוֹ עַל הָרָעוֹת, שֶׁבְּרַכְנוּ עֲלֵיהֶם "בְּרוּךְ דַּיִן אֱמֶת", לְעֵתִיד לְבוֹא נְבָרַךְ עֲלֵיהֶם "הַטּוֹב וְהַמְּטִיב", מִכִּיּוֹן שִׁיתְגַּלֶּה לָנוּ שֶׁהַכֹּל הִיָּה לְטוֹבָה.

וְזֶהוּ שְׁכַתּוֹב עַל הַגָּאוֹלָה הָעֵתִידָה: "בְּשׁוֹב ה' אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵינּוּ כְּחַלְמִים" – בְּגִאוֹלָה הָעֵתִידָה נִהְיֶה כְּאֲדָם הַחוֹלֵם חִלּוֹם רַע, וְכַשְׁמַתְעוֹרֵר הוּא מִחִלּוֹמוֹ, רוֹאֶה שְׂלֵא הֵיוּ דְבָרִים מְעוֹלָם, וְכִי הָרַע הִיָּה רַק חִלּוֹם.

וְהִנֵּה, כַּאֲשֶׁר נִתְּבוֹנֵן בְּנֵס פּוֹרִים, נִרְאֶה שֶׁהַנֵּס הִיָּה מִמֶּשׁ מְעִין הַגָּאוֹלָה הָעֵתִידָה: לֹא רַק שְׁכָלֵל יִשְׂרָאֵל זָכוּ לְצֵאת מִצְרָה לְרוֹחָה, וּמֵאֶפְרַיִלָה לְאוֹר גְּדוֹל, אֲלֵא הֵם זָכוּ גַם לְגִילּוֹי גְּדוֹל וְלִהְשָׁגָה מְעִין הַגָּאוֹלָה הָעֵתִידָה – לְרְאוֹת וְלִהְבִּין שְׁמֵעוֹלָם לֹא הִיָּה שׁוֹם רַע כְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהַכֹּל הוּא דְמִיּוֹן, וְהוּא יִתְבָּרַךְ – "כָּלוּ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב".

וְהֵמֵן וְחִכְמִיּוֹ, וְזֶרֶשׁ אֲשֶׁתּוֹ, שֶׁהֵיוּ מִבְּנֵי עַמְלֶק, שֶׁשְׁנֹאֲתָם לְיִשְׂרָאֵל לֹא יָדְעָה שׁוֹבְעָ, בְּעֶצֶם הַחֲזִירוֹ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה. וְלֹאֲמִיתוֹ שֶׁל דְּבַר, הֵם הֵיוּ כְּלֵי שֶׁרַת בִּיַּדִּי הַהִשְׁגָּחָה הָעֲלִיוֹנָה, כְּדֵי לְקַדֵּשׁ שֵׁם שְׁמַיִם. וְלֹא בְּכַדֵּי נִקְרָא הֵמֵן – "צוֹרֵר הַיְהוּדִים". שֶׁהָרִי אַחַת הַסִּיבּוֹת שֶׁבְּגִלְלוֹן נִתְעוֹרֵר קְטְרוּגַע עַל עַם יִשְׂרָאֵל, הִיא עַל הֵיוֹתָם מְפוֹרְדִים, וּבְלֵי שׁוֹם אַחַדוֹת, כְּמוֹ שְׂאֲמַר הֵמֵן הָרִשָּׁע: "יִשְׁנוּ עִם אֶחָד מִפְּזֵר וּמִפְּרָד".

וְלָכֵן, כְּדֵי לְתַקֵּן פָּגַם זֶה אֲמָרָה אֶסְתֵּר לְמִרְדֵּכִי: "לֵךְ כְּנֹס אֶת כָּל הַיְהוּדִים" – כְּדֵי לְאַחַד אוֹתָם – כַּאֲשֶׁר אֶחָד, בְּלֵב אֶחָד. וּמִי גָרַם לְאַחַדוֹת זֹז? – הֵמֵן הָרִשָּׁע, עַל-יַדִּי גִזִּירְתוֹ. וְלָכֵן נִקְרָא הֵמֵן בְּכִינוֹי "צוֹרֵר הַיְהוּדִים", עַל שֶׁקָּשַׁר וְצָרַר בְּצוֹרֵר אֶחָד אֶת כָּל הַיְהוּדִים, וְגָרַם לְאַחַדוֹת בְּעַם יִשְׂרָאֵל.

וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חו"ל בְּגִמְרָא וּבְמִדְרָשׁ, שְׁכָלֵל יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר נִתְחַיְבוּ כְּלֵיָהּ, מִפְּנֵי שֶׁהִשְׁתַּחֲוּוּ לְצֵלָם בִּימֵי נְבוּכַדְנֶצַּר וְנִהְנוּ מִסְּעוּדָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רִשָּׁע. וְהִנֵּה, הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁרָצָה לְהַחֲזִיר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה, הִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הֵמֵן כְּמִקְל וְכַרְצוּעָה כְּדֵי לְעוֹרֵר אֶת יִשְׂרָאֵל לְחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה.

וּמִגְלִים לָנוּ חו"ל, כִּי מָה שְׂלֵא זָכוּ לְעֲשׂוֹת מַח' (48) נְבִיאִים וְ-ז' (7) נְבִיאוֹת שֶׁקָּמוּ לְיִשְׂרָאֵל, נִעֲשָׂה עַל-יַדִּי הַסֵּרֵת הַטְּבַעַת שֶׁהִסִּיר אַחַשְׁרוּשׁ וְנָתַן לְהֵמֵן, לְחַתּוֹם עַל גִּזִּירַת הַשְּׂמֵד שְׁלוֹ, כְּמוֹבָא בְּגִמְרָא (מְגִילָה יד'): "אָמַר רַבִּי אֲבָא בַר כְּהֵנָא: גְּדוּלָה הַסֵּרֵת טְבַעַת יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה נְבִיאִים וְשָׁבַע נְבִיאוֹת שֶׁנִּתְנַבְּאוּ לְהָן לְיִשְׂרָאֵל, (מִכִּיּוֹן) שְׁכָלָן (=כָּל אוֹתָם נְבִיאִים וְנְבִיאוֹת) לֹא הַחֲזִירוֹם לְמוֹטָב, וְאֵילוֹ הַסֵּרֵת טְבַעַת הַחֲזִירְתָן לְמוֹטָב".

עַל-פִּי דְבָרִים אֵלּוּ נוֹכַל לְהִבִּין אֶת דְּבָרֵי חו"ל (פְּרָקִי דְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר נ'): "וַיֹּאמֶר הַמְּלֶכֶךְ (אַחַשְׁרוּשׁ): תִּלְהוּ (אֶת הֵמֵן) עָלָיו (עַל הָעֵץ)" – בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, מָה עָשָׂה אֲלֵיהֶוּ זָכוּר לְטוֹב? – נִדְמָה כְּחֶרְבוֹנָה, אֶחָד מִסְרִיסֵי הַמְּלֶכֶךְ, וְאָמַר לוֹ (לְאַחַשְׁרוּשׁ): יֵשׁ עֵץ בְּבֵיתוֹ שֶׁל הֵמֵן... גְּבוּהָ חֲמִישִׁים אֲמָה... וּמִיד צוּהָ הַמְּלֶכֶךְ לְתָלוֹת אֶת הֵמֵן עָלָיו. (לְכֵן אָנוּ

אומרים, בסוף קריאת המגילה: "וגם חרבונה זכור לטוב" – כי היה זה אליהו הנביא, "זכור לטוב".

יצריכים אנו להבין, מדוע סבב ה' יתברך, שתלית המן תהיה דוקא על-ידי אליהו זכור לטוב?

ונראה לבאר ענין זה בדברי המדרש (ילקוט פרשת פינחס): "אמר ריש בן לקיש: פינחס זה אליהו. אמר לו הקב"ה (לפינחס): אתה נתת שלום בין ישראל וביני בעולם הזה – (לכן) לעתיד לבוא אתה הוא שעתיד לתן שלום ביני וביני בני, שנאמר (מלאכי ג', כג'): 'הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה'... והשיב לב אבות על בנים'". ומהי הפונה שלעתיד לבוא יעשה אליהו שלום בין ישראל לבין אביהם שבשמים? אלא הפונה היא, שיבוא לפני הגאולה ויגלה לנו, איך כל הצרות והתלאות שעברו עלינו בגלות המר – הפל היה באמת טובות גדולות ועצומות של ה' יתברך, והפל היה רק לטוב. ועל-ידי כך יחזרו כל ישראל בתשובה, ואפילו הפושעים והרשעים שבהם.

ולכן אנו מכנים את אליהו הנביא – "זכור לטוב" – כי זהו תפקידו: לגלות לנו, לעתיד לבוא, שהכל היה רק לטוב. ולכן סבב ה' יתברך, שדוקא אליהו יהיה זה שיפיל את המן בפח – כיון שנס פורים היה מעין הגאולה העתידה, שאז יתגלה לנו ה' יתברך, שהוא הטוב והמטיב. וזאת, בדומה לפורים, שם נתגלה לעיני-כל איך "הרע" הוא בעצם טוב מאד, והמן הרשע היה בעצם "צורר" (=מאחד את) היהודים, ובגזירתו החזיר את ישראל בתשובה לאביהם שבשמים...

על-פי האמור, יובן גם מה שאנו מתפללים בברכת המזון: "הרחמן הוא שלח לנו את אליהו הנביא, זכור לטוב, ויבשר לנו בשורות טובות, ישועות ונחמות". ולכאורה קשה כאן. שכן, אם הפונה שיבשר לנו את בשורת הגאולה, מדוע אנו אומרים "בשורות", בלשון רבים? אולם, לפי מה שבארנו, הפונה היא שאליהו יבשר לנו שלא היו כלל בשורות רעות בעולם הזה, וכל מה שהיה לישראל, הכל היה בבחינת "בשורות טובות". ועל-ידי כך יהיה לנו "ישועות ונחמות" – שנתנחם על כל הצרות והתלאות שעברו עלינו, כיון שהכל היה לטובה. במהרה בימינו, אמן! (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"והיה אם בן הקות הרשע" (דברים כה', ב')

פתב הרמ"א בשלחן ערוך (אורח חיים סימן תר"ץ סי"ז), בשם ה"אבודרהם", שהמנהג הוא להכות בקריאת המגילה, באשר מזכירים את שמו של המן הרשע: "ואין לבטל שום מנהג, או ללעוג עליו, כי לא לחינם הוקבע". וכתב על-כך ה"מטה משה", שענין זה רמוז בתורה (דברים כה', ב'): "והיה אם בן הקות הרשע" – "והיה אם בן" – סופי תיבות "המן", שצריך להכות כשמזכירים את שמו של המן הרשע. ומוסיף על-כך רבנו הרה"ק יוסף חיים, בספרו "בן איש חי" (תצוה אות ח'): "והמנהג להכות בגרלו על הקרקע. ויש נוהגים להכות בידם על הקרקע ואין זה מנהג יפה, אלא ראוי להכות בסנדלים (=בנעלים) שברגליהם".

"ווי העמודים וחשוקיהם כסף וצפוי ראשיהם כסף והם מחשקים כסף כל עמדי החצר"

על הכתוב, "ווי העמודים וחשוקיהם כסף וצפוי ראשיהם כסף והם מחשקים כסף כל עמדי החצר", אומרים המפרשים, שכאן יש רמז על הרשעים, שהם נגד התורה, וכל חפצם הוא כסף וממון. על-כן, "ווי העמודים" – וי לאותם העומדים כנגד התורה, שכן "וחשוקיהם כסף" – כל חשקם הוא כסף וממון. "וצפוי ראשיהם כסף" – כל "ראשיהם" (=מחשבותם) הוא על הכסף בלבד. על-כן, סופם הוא של הרשעים "כל עמדי החצר" העומדים כנגד ה', ליפול בקליפת הטומאה ששמה "לוי" סופי תיבות של "כל עמדי החצר", (קליפת לוי" עומדת תמיד לפני האדם לפתותו למעשה זנות, רחמנא ליצלן) ועל-כך כתב החיד"א בספרו "מדבר קדמות" (מערכה י', אות ז'): "ישראל", אותיות **א"ש לר"י**. לרמז... (שהעוסק) בתורה, הנקראת **א"ש**, ניצול מקליפת **לר"י**, המפתה לזנות, וגם ניצול מעמלק, (שהוא) גמטריה **לר"י**. (קליפת הזנות "**לר"י**" (=240) היא בעצם קליפת עמלק (=240) במספר השוה).
"והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם... ופניהם איש אל אחיו"

רבי נתן צבי פרנקל, הסבא מסלובודקה, היה משתדל מאד למנוע מאשתו צער וטרחה, והיה מושיט לה עזרה בעבודתה, ככל יכולתו. למרות יחסו המיוחד לאשתו, חשש תמיד שמא לא יצא ידי חובתו כלפיה, והיה מרבה לבקש ממנה מחילה וסליחה. בעיקר היתה מזעזעת פרידתו ממנה בערב יום הכיפורים: לפני עוזבו את הבית, כדי ללכת להתפלל בישיבה, היה מתחנן לפניו, שתסלח לו, שמא לא נהג עמה בשורה לפי ערכה וכבודה. ולא היה זז משם, עד שהיתה אשתו אומרת בפה מלא, שהיא סולחת לו בכל ליבה...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד הָדָף מוֹקֵדֶשׁ לְעִילוּי נְשָׁמוֹת: דְּנִיָּאל סָלְטוֹ בֶּן שָׂרָה, וְקִלְרָה בַת רוּזָה שְׁנַפְטָרוֹ בְּ-ה' וְ-ב' אָדָר

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: פְּקוּדֵי

ת.נ.צ.ב.ה

כְּנִיַסַת הַשַּׁבָּת: 17:12

עֲרֵשׁ"ק א' אָדָר ב' תַּשַּׁע"ט (8.3.19) // bnei-zion.com יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:20 (ר"ת 18:54)

הַפְּטָרָה: "וַיַּעַשׂ חִירוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן, מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל-פִּי מֹשֶׁה..."(לח' כא')

הַחֶכֶם הַסְּפָרְדִי רַבִּי אַבְרָהָם סַבַּע, כּוֹתֵב עַל הַפְּסוּק שֶׁלִּפְנֵינוּ בְּסִפְרוֹ "צְרוּר הַמּוֹר": רַבּוֹתֵינוּ ז"ל אָמְרוּ: "אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן, מִשְׁכָּן" - פְּעָמִים מִשְׁכָּן, וְזֹאת כְּרָמֵז לְחֲרָבֵן שֶׁנִּי בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ. "אֲשֶׁר פָּקַד עַל-פִּי מֹשֶׁה" - שְׁנִפְקָדוֹ וְנִחְסְרוּ בְּעוֹן עֲזִיבַת תּוֹרַת מֹשֶׁה, שֶׁלֹּא נִתְעַסְקוּ בָּהּ יִשְׂרָאֵל. אוּלָם, אוֹמְרִים חֲז"ל (בְּרֻכּוֹת ח'), כִּי "מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֵין לוֹ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, אֶלֶּא אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַלְּכָה בְּלִבְד" (=עֶסֶק הַתּוֹרָה).

אִם כֵּן, אָנוּ לְמִדִּים, שְׁגַם עֲכָשִׁיו, בְּזִמּוֹן חֲרָבֵן שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, יֵשׁ לָנוּ כְּבִיכּוֹל תַּחְלִיף לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְהוּא "אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַלְּכָה בְּלִבְד" (=עֶסֶק הַתּוֹרָה).

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עֲנִין זֶה. שָׁכֵן, אֵיךְ "אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַלְּכָה בְּלִבְד" הֵם בְּמִקּוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שְׁנִחְרַב בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבֵּים?

וְהִנֵּה, בְּפִשְׁטוּת יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַפְּנוּהָ הִיא, כְּמוֹ שֶׁתְּכַלִּית בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִיא הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה עַל יִשְׂרָאֵל (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (פְּרִשְׁת "תְּרוּמָה"): "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכָם"), כֵּן כָּל מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, הָרִי הוּא זוֹכֵה לְהַשְׂרָאָת הַשְּׂכִינָה עֲלָיו, כְּמוֹ שֶׁאוֹמַרְת הַגְּמָרָא (בְּרֻכּוֹת ו'): "מִנֵּין לְאַחַד שְׁיוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, שְׂשִׁכְנָה עִמּוֹ? שְׁנֵאמַר: 'בְּכָל הַמִּקּוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי, אָבוֹא אֵלָיךְ וּבְרַכְתִּיךְ"' (שְׁמוֹת כ').

וְזֶהוּ בִּיאוֹר הַגְּמָרָא: "מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ", וְעַל-יְדֵי כֵּן נִחְסְרָה הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה, "אֵין לוֹ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ אֶלֶּא אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַלְּכָה בְּלִבְד" - הַקַּב"ה מְשַׁרְה אֶת שְׂכִינָתוֹ, שֶׁהִסְתַּלְּקָה מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַחָרַב, בְּתוֹךְ עוֹסְקֵי וְלוֹמְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

כְּדַרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, הַנְּדַרְשֵׁת בְּשִׁבְעִים פָּנִים, יִתְכַּן לְבָאֵר עֲנִין זֶה (שְׁ"מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֵין לוֹ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ אֶלֶּא אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַלְּכָה בְּלִבְד"), עַל-פִּי מֵאֵמֶר בְּזֶהֱר חֲדָשׁ (מְדַרְשׁ הַנֶּגְלֵם, מֵאֵמֶר "יָקוּוּ הַמַּיִם"): "וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים יָקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד. אָמַר דָּוִד: (רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם), אַתָּה הוּא שֶׁעֲשִׂית אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְעֲשִׂית אֶת הַשָּׁמַיִם, שֶׁהַמַּיִם הֵיוּ מְכֻסִּין אֶת כָּל הָעוֹלָם... וְעֲשִׂית לָהֶם (=לְמַיִם) שִׁיתְכַּנְסוּ בְּצִמְצוּם כָּלֵם אֶל מְקוֹם אֶחָד. כֵּן, יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שְׂשִׁכְנָתְךָ, שֶׁהִיא מְלֵאָה (אֶת) כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, שֶׁתְּצַמְצֵם אוֹתָהּ בְּבֵיתְךָ (=בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ), שְׁיוֹתֵר רְאוּי הוּא (לְשִׁכְנָה) לְהִיּוֹת שָׁם. הֲדָא הוּא דְכָתִיב (תְּהִלִּים צג, ה'): 'לְבֵיתְךָ נִאֲוָה קִדְשִׁי. וְלֹא לְזִמּוֹן מוֹעֵט, אֶלֶּא לְאַרְךְ יָמִים'."

מְדַבְּרֵי הַמִּדְרָשׁ הִלְלוּ אָנוּ לוֹמְדִים חִידוּשׁ גָּדוֹל בְּעֲנִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. שָׁכֵן, מֵה שֶׁהִשְׁרָה הַקַּב"ה אֶת שְׂכִינָתוֹ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, הָיָה עַל-יְדֵי שֶׁצִּמְצֵם וְאָסַף (הַקַּב"ה) אֶת חֲלָקֵי הַשְּׂכִינָה מִכָּל הָעוֹלָם, כְּדִי שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ יִכִּיל אֶת כָּל הַשְּׂכִינָה כְּלָה.

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עֲנִין זֶה. וְכִי לֵאִיזוֹ תוֹעֵלַת הַתְּפִלָּל דָּוִד הַמְּלֵךְ, שֶׁיֵּאָסוּף הַקַּב"ה אֶת כָּל חֲלָקֵי הַשְּׂכִינָה מִכָּל הָעוֹלָם, וְיִשְׁרָה אוֹתָהּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ?

וְעוֹד יֵשׁ לָנוּ לְהַבִּין: הֲלֹא, לְפִי זֶה, עַל-יְדֵי בְּנִית בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִסְתַּלְּקָה הַשְּׂכִינָה מִשְׂאֵר חֲלָקֵי הָעוֹלָם, וְהִתְכַּנְסָה רַק בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וְהַדְּבָר תְּמוּהָ מְאֹד. שָׁכֵן, בְּרוּר שְׁגַם בְּזִמּוֹן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם, כָּל הָאֶרֶץ הִיְתָה מְלֵאָה אֶת כְּבוֹדוֹ וְתַבְרָךְ, וְאֵיךְ יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת לוֹמֵר, שֶׁהַשְּׂכִינָה הִיְתָה רַק בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְלֹא בְּכָל הָעוֹלָם.

כְּדִי לְבָאֵר עֲנִין זֶה, נִקְדִּים הַקְּדָמָה נִפְלְאָה מְדַבְּרֵי הַ"אוֹר הַחַיִּים" הַקְּדוּשׁ, עַל הַפְּתוּב בַּתּוֹרָה ("וַיִּתְרוּ"): "וַעֲתָה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ בְּקִלִּי וְשִׁמְרַתֶּם אֶת בְּרִיתִי וְהִיִּיתֶם לִי סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים כִּי לִי כָּל הָאֶרֶץ."

וְצָרִיךְ לְדַעַת, אוֹמֵר הַ"אוֹר הַחַיִּים": "שֶׁ(עֲנִיפֵי הַקְּדוּשָׁה נִתְפָּזְרוּ בְּעוֹלָם, וְאֵין מְצִיאוֹת לָהֶם לְהַתְּבַרֵּר, זוֹלַת (=אֶלֶּא) בְּאִמְצָעוֹת יִשְׂרָאֵל. וּבִיּוֹתֵר בְּאִמְצָעוֹת עֶסֶק הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא כְּאֵבֶן הַשּׁוֹאֵבֵת (אֶת) נִיּוּצִיָּהּ בְּמִקּוֹם שֶׁהֵם. וְאוֹתָם נִיּוּצִי הַקְּדוּשָׁה גַם לָהֶם יִקְרָא 'סִגּוּלָה'... ו(ב)אוֹמְרוֹ (הַקַּב"ה) 'כִּי לִי כָּל הָאֶרֶץ' - כְּאֵן רָמַז (הַקַּב"ה) שֶׁיֵּשׁ לוֹ סִגּוּלָה מְפּוֹזֶרֶת בְּכָל הָאֶרֶץ. וְזֶה טַעַם פִּיזוֹר יִשְׂרָאֵל בְּאַרְבַּע רִחוֹת הָעוֹלָם - לְחִזּוֹר (=לְחַפֵּשׂ) אַחַר הַסִּגּוּלָה (=נִיּוּצִי הַקְּדוּשָׁה), שֶׁהִיא אֲבִידָתָם.

וְהִנֵּה, זוֹלַת (=לוֹלָא) עוֹנָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הֵיוּ יְכוּלִים (לְהַגִּיעַ) (לְ)הַשְּׁגֵת הַדְּבָר (=לְאָסוּף אֶת נִיּוּצֵי הַקְּדוּשָׁה) בְּלֹא פִיזוֹר בְּעוֹלָם. אֶלֶּא, בְּכַח עֲצָם תּוֹרַתָם הֵיוּ מוֹלְכִים בְּכָל הָעוֹלָם, וְשׁוֹאֵבִים (אֶת) כָּל בְּחִינּוֹת (=הַנִּיּוּצוֹת) הַקְּדוּשׁוֹת מִכָּל מְקוֹם שֶׁהֵם. וְ(אוּלָם), בְּאִמְצָעוֹת הַחֲטָא תֵשׁ כּוֹחֶם (שֶׁל יִשְׂרָאֵל),

וְצָרִיכִין (הם) לְרַדֵּת שְׁמָה (=לְגָלוּת), (כְּדִי) לְבָרֵר (אֶת) הַטּוֹב הַהוּא".

מִבְּאוּר דְּבָרָיו הַקְדוּשִׁים עוֹלָה (מָה שְׂיִדוּעַ גַּם מִדְּבַרֵי הָאֱרִיז"ל), שְׁעַל-יְדֵי חֲטָא עַץ הַדַּעַת נִפְלו **נִיצוּצֵי הַקְדוּשָׁה** וְנִתְפָּזְרוּ בְּכָל הָעוֹלָם. וְלָכֵן הוֹכְרָחוּ יִשְׂרָאֵל לְלַכֵּת מְגוּלָה לְגוּלָה, מִמְּדִינָה לְמְדִינָה וּמַעִיר לְעִיר, כְּדִי לְחַיּוֹת שָׁם עַל-פִּי דְרָכֵי הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת, וְעַל-יְדֵי כָּךְ לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת כָּל **נִיצוּצֵי הַקְדוּשָׁה** שֶׁנִּפְּלוּ לָשָׁם.

עַל-פִּי הָאֱמוּר מִפְּרֶשׁ הָאֱרִיז"ל אֶת הַכְּתוּב בְּגִמְרָא (פְּסָחִים פ"ג): "לֹא הִגְלָה הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל לְבֵין הָאוֹמוֹת - אֲלָא כְּדִי שְׂיִתּוֹסְפוּ עֲלֵיהֶם גְּרִים". וְלִכְאוּרָה קֶשֶׁה הַדְּבָר: וְכִי רַק בְּגָלַל זֶה גָלוּ יִשְׂרָאֵל בֵּין הָאוֹמוֹת? הֲלֹא בְּכָל שְׁנוֹת הַגָּלוּת הָאֲרוּכּוֹת לֹא נִתְּוֹסְפוּ לְיִשְׂרָאֵל, אֲלָא רַק מְעַט גְּרִים. וְלֹא מוֹצֵדֵק לֹמַר שֶׁרַק בְּגָלַל זֶה גָלוּ יִשְׂרָאֵל בֵּין הָאוֹמוֹת.

וּבְאֵר הָאֱרִיז"ל זֹאת (שְׁעַר הַמְצוֹת "עֶקֶב"), וְאָמַר, שְׁחִז"ל הַקְדוּשִׁים הַתְּכֻּוֹנוּ בְּ"גְרִים" לְנִיצוּצֵי הַקְדוּשָׁה שֶׁנִּתְפָּזְרוּ בְּכָל הָעוֹלָם. וְלָכֵן אָמְרוּ חִז"ל, שֶׁלֹּא גָלוּ יִשְׂרָאֵל בֵּין אוֹמוֹת הָעוֹלָם, אֲלָא כְּדִי שְׂיִתּוֹסְפוּ עֲלֵיהֶם "גְּרִים", שֶׁהֵם **נִיצוּצֵי הַקְדוּשָׁה** הַמְעוֹרְבִים עִם הָרַע, וְצָרִיךְ לְהַעֲלוֹתָם מִטּוֹמְאָה לְטַהָרָה, וּמִהַחֹל אֶל הַקִּדְשׁ.

עַל-פִּי זֶה מִקְשָׁה הַ"אוֹר הַחַיִּים" הַקְדוּשׁ, וְשׂוֹאֵל: הֲלֹא מְבוֹאֵר בְּדְבַרֵי הַנְּבִיאִים וּבְדְבַרֵי חִז"ל פְּעָמִים רַבּוֹת שֶׁ"מִפְּנֵי חֲטָאִינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ. וְנִתְרַחֲקֵנוּ מֵעַל אֲדַמְתָּנוּ". אִם כֵּן, אִם יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ **חוֹטְאִים**, בְּרוּר שֶׁלֹּא הָיוּ גוֹלִים מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן יֵשׁ לְתַמּוּהָ, אִיךְ הָיוּ מְעַלִּים. יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל **נִיצוּצֵי הַקְדוּשָׁה** שֶׁנִּתְפָּזְרוּ בְּכָל הָעוֹלָם?

עַל-כֵּן מְשִׁיב הַ"אוֹר הַחַיִּים" הַקְדוּשׁ וְאוֹמֵר, שֶׁאִם יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ **חוֹטְאִים**, וּמִמִּילָא לֹא הָיוּ גוֹלִים מֵאַרְצָם, הֵם הָיוּ יְכוּלִים לְהַעֲלוֹת אֶת **נִיצוּצֵי הַקְדוּשָׁה** עַל-יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל - שְׂאֵז הִיְתָה תּוֹרָתָם כְּמוֹ "אֲבָן שׂוֹאֶבֶת", הַמוֹשְׁכֶת אֶלֶיהָ אֶת כָּל **נִיצוּצֵי הַקְדוּשָׁה** הַמְפּוֹזְרִים בְּעוֹלָם.

וְזֶהוּ פִירוּשׁ הַכְּתוּב: "וַעֲתָה אִם שָׁמוּעַ תִּשְׁמָעוּ בְּקִלִּי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת בְּרִיתִי". דְּהֵינּוּ, אִם תַּעֲסִקוּ בַתּוֹרָה וּבַעֲבוּדַת ה', כִּי אֵז "וְהִייתֶם לִי סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים" - תּוֹכְלוּ לְאַסּוֹף בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה, אֶת הַסִּגְלוּלָה (=נִיצוּצֵי הַקְדוּשָׁה), "מִכָּל הָעַמִּים" הַמְפּוֹזְרִים בְּכָל הָעוֹלָם. וְזֹאת, מִכִּיּוֹן שֶׁ"כִּי לִי כָּל הָאָרֶץ" - שֶׁהָרִי כָּל הָאָרֶץ שְׂיִכֶת לִי, וּבְכָל מְקוֹם מְפּוֹזְרִים **נִיצוּצֵי קְדוּשָׁה** שֶׁצָּרִיךְ לְהַעֲלוֹתָם.

וְהִנֵּה, כְּבָר לְמִדְּנוּ מִדְּבַרֵי הַ"אוֹר הַחַיִּים", שֶׁאִם לֹא הָיוּ גוֹלִים יִשְׂרָאֵל מֵאַדְמַתָּם, הִיְתָה תּוֹרָתָם נַעֲשִׂית כְּ"אֲבָן שׂוֹאֶבֶת", הַמְּסוּגֶלֶת לְשֵׁאוֹב אֶת כָּל **נִיצוּצֵי הַקְדוּשָׁה**, הַמְפּוֹזְרִים בְּכָל הָעוֹלָם, אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אִם כֵּן, צְרִיכִים אָנוּ בִּיאוֹר עַל-כֵּן. שֶׁכֵּן, לִכְאוּרָה, גַּם לְאַחַר **חֲרָב** בֵּית הַמִּקְדָּשׁ יְכוּלִים יִשְׂרָאֵל לְשַׁבֵּת וְלִלְמּוֹד תּוֹרָה, וְעַל-יְדֵי עֶסֶק תּוֹרָתָם לְשֵׁאוֹב אֶת כָּל **נִיצוּצֵי הַקְדוּשָׁה** מִכָּל הָעוֹלָם. וּמִדּוּעַ צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְאַחַר **חֲרָב**, לְגָלוּת מֵאַרְצָם, כְּדִי לְהַעֲלוֹת **נִיצוּצוֹת** אֵלָיו?

נִרְאֶה לֹמַר בְּזֶה בִּיאוֹר נִפְלָא, עַל-פִּי מָה שֶׁאָמַר הַרַה"ק רַבֵּי בְּרוּךְ מִמְעֻזְבִּיז זִיע"א (מוֹבָא בְּסִפְר "בוֹצִינָא דְנַהוּרָא", פְּרִשְׁתַּת דְּנַהוּרָא) עַל הַפְּסוּק: "כִּי יִפְּלֵא מִמֶּךָ דְּבַר לְמִשְׁפָּט בֵּין דָּם לְדָם בֵּין **דִּין לְדִין** וּבֵין נֶגַע לְנֶגַע דְּבַרֵי רִיבַת בְּשַׁעֲרֵיךָ וְקִמַּתְּ וְעֲלִיתְּ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ".

הִנֵּה, אוֹמֵר הַרַה"ק רַבֵּי בְּרוּךְ מִמְעֻזְבִּיז, כְּתוּב בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה א' א'): "הַתּוֹרָה אוֹמַרְת: אֲנִי הִייתִי כְּלִי אוֹמְנוֹתוֹ שֶׁל הַקַּב"ה. בְּנוֹהַג שְׁבַע עוֹלָם, מְלַךְ בְּשֶׁר וְדָם בּוֹנֵה פְּלִטִין (=אַרְמוֹן), אֵינּוּ בּוֹנֵה אוֹתָהּ מִדַּעַת עֲצָמוֹ, אֲלָא מִדַּעַת אָמֶן, וְהָאֵמֶן אֵינּוּ בּוֹנֵה אוֹתָהּ מִדַּעַת עֲצָמוֹ, אֲלָא דִּיפְתָרְאוֹת וּפִינִקְסָאוֹת (=שְׁרִטוּטִים) יֵשׁ לוֹ, לְדַעַת הִיאֵךְ הוּא עוֹשֶׂה חֲדָרִים, הִיאֵךְ הוּא עוֹשֶׂה פְּשָׁפְשִׁין (=פְּתָחִים). כֵּן הָיָה הַקַּב"ה מְבִיט בַתּוֹרָה וּבוֹרָא אֶת הָעוֹלָם, וְהַתּוֹרָה אִמְרָה: 'בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים', וְאִין 'רֵאשִׁית' אֲלָא תּוֹרָה". נִמְצָא מְכָאן, שֶׁהַקַּב"ה בְּרָא אֶת כָּל הַיְקוּם עַל-יְדֵי אוֹתֵיּוֹת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה.

וְהִנֵּה, מִכִּיּוֹן שֶׁהַקַּב"ה בְּרָא אֶת הָעוֹלָם עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, לָכֵן, כְּמוֹ שֶׁהַתּוֹרָה נִחְלָקֶת לְפָרָשִׁיּוֹת גְּדוּלוֹת וְקִטְנוֹת, כֵּן הָעוֹלָם נִחְלָק לְכָל מִינֵי מְדִינּוֹת, קִטְנוֹת וְגְדוּלוֹת, וְאִין לָךְ מְקוֹם בְּעוֹלָם, שְׂאִין לוֹ חֵיוֹת מְאִיזָה חֵלֶק בַתּוֹרָה, הַשְּׂיֵךְ לוֹ דוֹקָא.

לְפִי זֶה נִבְיָן גַּם מָה שֶׁאָנוּ רוֹאִים לְפַעְמִים, שֶׁאֲדָם מִתְיַגַּע עַל אֵיזָה חֵלֶק בַתּוֹרָה, וְאֵינּוּ יְכוּל לְהַבִּינוּ, עַד שֶׁהוּא מְגִיעַ לְמְקוֹם מְסוּיָם, וְאֵז פְּתָאוֹם הוּא מְבִיין, וּמִתְיַשֵּׁב לוֹ כָּל מָה שֶׁהָיָה מוֹקְשָׁה עָלָיו. הַטַּעַם לְכַךְ הוּא, כִּי אוֹתוֹ חֵלֶק בַתּוֹרָה, שֶׁהָיָה קֶשֶׁה לוֹ, שְׂיֵךְ דוֹקָא לְאוֹתוֹ מְקוֹם מְסוּיָם שֶׁאֵלָיו הוּא הִגִּיעַ. לְפִיכֵךְ, כָּל עוֹד הוּא לֹא הִגִּיעַ לְמְקוֹם זֶה, הוּא לֹא יְכוּל הָיָה לְהַשִּׁיג וּלְהַבִּין אֶת מָה שֶׁלָּמַד בַתּוֹרָה, אֲלָא, עַד שֶׁהִגִּיעַ לְאוֹתוֹ מְקוֹם וְנִתְיַשֵּׁב לוֹ כָּל לִימוּדוֹ.

וְזֶהוּ הַפִּירוּשׁ שֶׁל הַפְּסוּק "כִּי יִפְּלֵא מִמֶּךָ דְּבַר לְמִשְׁפָּט בֵּין דָּם לְדָם בֵּין **דִּין לְדִין** וּבֵין נֶגַע לְנֶגַע דְּבַרֵי רִיבַת בְּשַׁעֲרֵיךָ". דְּהֵינּוּ, אִם קֶשֶׁה לָךְ אֵיזָה דְּבַר בַתּוֹרָה, וְאֵינְךָ יוֹדַע אֵיזָה מְקוֹם בְּעוֹלָם שְׂיֵךְ לְאוֹתוֹ חֵלֶק בַתּוֹרָה שְׂמוֹקְשָׁה לָךְ, הַעֲצָה לְכַךְ הִיא: "וְקִמַּתְּ וְעֲלִיתְּ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ" - הוּא מְקוֹם **בֵּית הַמִּקְדָּשׁ**, שֶׁהוּא מְרַכְז כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְהוּא כּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ אֶת כָּל הַתּוֹרָה הַקְשׁוּרָה לְכָל מְקוֹם בְּעוֹלָם. וְעַל-יְדֵי כֵּן תִּזְכָּה וְיִתְגַּלֶּה לָךְ אוֹתוֹ חֵלֶק שֶׁהָיָה קֶשֶׁה לָךְ, וְנִעְלַם מִמֶּךָ.

מִדְבָּרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַרְה"ק רַבֵּי בְּרוּךְ מִמְעֻזְבִּיז, נוֹכַח לְלַמּוֹד יְסוּד נִפְלָא, שְׁמָה שֶׁהַקב"ה מְסוּבָּב, שְׁכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יִתְגוֹרֵר דוֹקָא בְּמָקוֹם פְּלוּנִי, הוּא מְשׁוּם שְׁלֹכַל אֲדָם יֵשׁ חֶלֶק בְּתוֹרָה, הַמְתָּאִים לְאוֹתוֹ מָקוֹם. וְלִפְעָמִים, כַּאֲשֶׁר גָּמַר אוֹתוֹ אֲדָם אֵת חֶלֶק זֶה בְּתוֹרָתוֹ, וְהוּא צָרִיךְ לְהַשְׁלִים עֲצָמוֹ עִם חֶלֶק אַחֵר בְּתוֹרָה, הִנֵּה עָלָיו לְעֻזּוֹב אֶת מְקוֹמוֹ, וְלִלְכֵת לְמָקוֹם אַחֵר, כְּדִי שְׂיוּכַל לְהַשְׁלִים אֶת עֲצָמוֹ בְּאוֹתוֹ חֶלֶק הַתּוֹרָה שֶׁשָּׁיךְ לְמָקוֹם שְׁלֹשׁ עֶבֶר לְהַתְּגוֹרֵר.

וְלִכְךָ הַתְּכוּנָה חִז"ל הַקְּדוּשִׁים בְּמִתְקָ לְשׁוֹנָם (אבות ד', יד): "הוֹי גוֹלָה לְמָקוֹם תּוֹרָה". כְּלוּמַר, אֵל תִּתְּלוּנָה מְדוּעַ אֲתָה צָרִיךְ לְגַלוֹת מִמְּקוֹמְךָ, כְּדִי לְעֲסוֹק בְּתוֹרָה בְּמָקוֹם אַחֵר. שְׁכֵן, לִפְעָמִים צָרִיךְ לְגַלוֹת לְמָקוֹם מְסוּיָם, שֶׁהוּא מָקוֹם תּוֹרָה, הַשָּׂיךְ לְחֶלְקְךָ וְלִשְׂרָשׁ נִשְׁמָתְךָ.

עַל-פִּי הָאָמוֹר נוֹכַח גַּם לְהַבִּין אֵת עֲנִין הַגְּלוּת, שְׁגָלוֹ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל, בְּעִבּוֹר **חֲטָאִיהֶם**, כְּפִי שְׁאָנוֹ אוֹמְרִים: "מִפְּנֵי **חֲטָאִינוֹ** גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוֹ". כִּי, לֹאֵל **הַחֲטָאִים**, הִיוּ יִשְׂרָאֵל יְכוּלִים לְגַלוֹת אֶת כָּל חֲלָקֵי תּוֹרָתָם, הַשְּׂיָכִים לְשְׂרָשׁ נִשְׁמָתָם, עוֹד בְּהִיוֹתָם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. שְׁהָרִי, כְּפִי שְׁלִמְדָנוּ, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ כּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ אֶת כָּל חֲלָקֵי הָעוֹלָם. אֲבָל, מִכִּיּוֹן שִׁיִּשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְרוּ אֶת הַתּוֹרָה, **נִחְרַב** בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְנִתְּקִים בָּהֶם הַפְּסוּק (איכה א', ו'): "וַיֵּיצֵא מִן בֵּית צִיּוֹן כָּל הַדְּרָה" - שְׁנִסְתַּלְקָה מִירוּשָׁלַיִם כָּלִלוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא הַדְּרָה שֶׁל בֵּית צִיּוֹן. וְלָכֵן הִיוּ צָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְלַכֵּת לְגוֹלָה מִמְּקוֹם לְמָקוֹם, בְּבַחֲנֵינָה "הוֹי גוֹלָה לְמָקוֹם תּוֹרָה", כְּדִי לְגַלוֹת אֶת חֲלָקֵי הַתּוֹרָה הַקְּשׁוּרִים בְּכָל אוֹתָם מְקוֹמוֹת בְּעוֹלָם.

וּמָה נִחְמַד לְהַבִּין עַל-פִּי זֶה מָה שְׁאָנוֹ מִתְּפַלְלִים לְאַחַר סִיּוּם תְּפִילַת שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה: "יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאַלֵּהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתַּבְּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ, וְתֵן חֲלֻקְנוּ בְּתוֹרָתְךָ...". שְׁכֵן, עַל-יְדֵי שְׂיַבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהוּא כְּאָמוֹר כָּלִלוֹת כָּל הָעוֹלָם, מִמִּילָא יוֹכַח כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְגַלוֹת אֶת חֶלֶק הַתּוֹרָה הַשָּׂיךְ לוֹ וְלִשְׂרָשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְזֶהוּ "וְתֵן חֲלֻקְנוּ בְּתוֹרָתְךָ".

לְפִי זֶה יִתְבָּאֵר הַיִּטֵּב, מְדוּעַ רַק בְּזָמַן שְׂבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם הִיוּ יְכוּלִים יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי עֶסֶק תּוֹרָתָם, לְהִיּוֹת "אֶבֶן שׁוֹאֵבֵת", וְלִמְשׁוֹךְ אֶת **נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה** מִכָּל חֲלָקֵי הָעוֹלָם, שְׁשֵׁם נִתְּפָזְרוּ. שְׁכֵן, כְּאָמוֹר, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ כָּלִל בְּתוֹכּוֹ אֶת כָּל חֲלָקֵי הַתּוֹרָה מִכָּל הָעוֹלָם. עַל-כֵּן, בְּמָקוֹם שִׁיִּשְׂרָאֵל יִצְטָרְכוּ לְלַכֵּת לְכָל חֲלָקֵי הָעוֹלָם, כְּדִי לְאֲסוֹף אֶת **נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה**, הִנֵּה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה כְּבָיְכוֹל "תַּחֲלִיף" לְכָל אוֹתָם מְקוֹמוֹת בְּעוֹלָם (שְׁהָרִי הוּא כּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ אֶת כָּל חֲלָקֵי הַתּוֹרָה מִכָּל הָעוֹלָם). וְעַל-יְדֵי עֶסֶק תּוֹרָתָם, "שְׂאֲבוּ" וְהַעֲלוּ אֶת כָּל **נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה**, שֶׁהִיוּ מִפּוֹזְרִים בְּכָל הָעוֹלָם.

מַעֲתָה מְבוֹאֵר הַיִּטֵּב מָה שֶׁהַתְּפַלֵּל דוֹד הַמְּלֶכֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ: "רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם), אֲתָה הוּא שְׁעִשִׁית אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְעִשִׁית אֶת הַשָּׁמַיִם, שְׁהַמַּיִם הִיוּ מְכֻסִּין אֶת כָּל הָעוֹלָם...וְעִשִׁית לָהֶם (=לְמַיִם) שְׂיִתְכַּנְּסוּ בְּצִמְצוּם, כָּלֵם אֵל מָקוֹם אֶחָד. כֵּךְ, יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שְׁשִׁכְנֵנִתְךָ, שֶׁהִיא מְלֵאָה כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, שְׂתַצְמַצֵּם אוֹתָהּ בְּבֵיתְךָ (=בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ), שְׂיִוֹתֵר רְאוּי הוּא (**לְשִׁכְנֵנָה**) לְהִיּוֹת שָׁם".

הַכּוֹנֵה הִיא, כִּי כְמוֹ שֶׁהַקב"ה צְמַצֵּם אֶת הַמַּיִם מִכָּל הָעוֹלָם לְמָקוֹם אֶחָד, כֵּךְ יִאֲסוֹף וְיִצְמַצֵּם הַקב"ה אֶת כָּל **נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה**, שְׁנִתְּפָזְרוּ בְּכָל הָעוֹלָם בְּ**חֲטָא** אֲדָם רֵאשׁוֹן, לְמָקוֹם אֶחָד, לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ. כְּדִי שְׁלֵא יִצְטָרְכוּ יִשְׂרָאֵל לְלַכֵּת מְגוֹלָה אֶל גוֹלָה, לְבַרֵּר מִשָּׁם אֶת **נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה**. אֲלָא, עַל-יְדֵי עֶסֶק תּוֹרָתָם בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, יִזְכּוּ לְבַרֵּר וְלְהַעֲלוֹת אֶת **נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה**. אֲלָא, **שְׁבַעוֹנוֹתֵינוּ** הַרְבִּים **חֲרַב** בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּמִמִּילָא אִין אֲנַחְנוּ יְכוּלִים כְּאִין בְּאַרְץ לְמִשׁוֹךְ וְלְהַעֲלוֹת אֶת כָּל **נִיצוּצוֹת הַקְּדוּשָׁה**, וְלָכֵן גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ מְגוֹלָה לְגוֹלָה, כְּדִי לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת **נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה** הַמְּפוֹזְרִים בְּעוֹלָם. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "אֱלֹהֵי פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן, מִשְׁכָּן הָעֵדוּת... (לח' כא)"

(הַמְּשַׁבֵּן מִשְׁכָּן - שְׁתֵּי פְּעָמִים, רַמְזוּ לְמִקְדָּשׁ, שְׁנִתְּמַשְׁכֵּן בְּשְׁנֵי חוּרְבָנָיו עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל" רש"י).

מִשְׁל לְמֶלֶךְ שְׁכַעֲס עַל בְּנוֹ, וְנִטַּל אֶבֶן אַחַת גְּדוֹלָה, שְׂיֵשׁ בְּכּוֹחָהּ כְּדִי לְהַמִּית, כְּדִי לְזוֹרְקָה עַל בְּנוֹ. אוֹלָם, הַשָּׂר הָאָהוּב עַל הַמֶּלֶךְ בִּקֵּשׁ וְהִתְחַנֵּן לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, שְׂיַבְטֵל גְּזִירָה זוֹ. אֲמַר הַמֶּלֶךְ לְאוֹתוֹ שֶׁ: אֵינִי יְכוּל לְבַטֵּל גְּזִירָה זוֹ, שְׁכֵן, כְּבָר נִשְׁבַּעְתִּי לְזוֹרוֹק אֶת הָאֶבֶן הַזֹּאת עָלָיו. אוֹלָם, מֵאַחַר וְאֵינִי אוֹהֶבְךָ, הַרִינִי מוֹחַל לְבָנִי, וְלֹא אֲזוֹרוֹק אֶבֶן גְּדוֹלָה זוֹ עָלָיו בְּבֵת אַחַת, אֲלָא הָרִי אֵנִי שׁוֹבְרָה לְחִתִּיכוֹת קִטְנוֹת מֵאֵד, שְׂאִין בָּהֶן כְּדִי לְהַמִּית, וּמִנִּיחָן אֲצֵלִי. וּבְכָל פַּעַם שְׂבַנִּי זֶה יִכְעִס אוֹתִי, אֲזוֹרוֹק עָלָיו אַחַת מִחִתִּיכוֹת הָאֶבֶן הַקִּטְנוֹת, עַד גָּמַר הָאֶבֶן.

וְהַנְּמִשָּׁל הוּא, שְׁכַאֲשֶׁר עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הָעֵגֶל, רָצָה הַקב"ה לְכַלּוֹתָם, כְּמוֹ שְׂאֲמַר הַקב"ה לְמֹשֶׁה: "וְעַתָּה הִנֵּיחָה לִי וַיִּחַר אִפִּי בָהֶם וְאֲכַלְסֵם וְאַעֲשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גְּדוֹל". אוֹלָם, מֹשֶׁה רִבְּנוֹ הַצְּלִיחַ בְּתַפִּילוֹתָיו וּבְתַחֲנוּנָיו לְשׁוֹנוֹת גְּזִירָה זוֹ שֶׁל הַקב"ה, וְלְהַפְּכָה ל"וּבִיּוֹם פְּקִדֵי וּפְקִדְתֵי עֲלֵהֶם חֲטָאֵתָם". דְּהֵינּוּ, כַּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל חוֹטְאִים, ה' יִתְּבַרַךְ מְעַנִּישָׁם, וּפּוֹקֵד וּנְפָרַע מֵהֶם גַּם מְעוֹן הָעֵגֶל. וְזֶהוּ מָה שְׁכַתּוּב: "**אֱלֹהֵי פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן, מִשְׁכָּן הָעֵדוּת**" - בְּגִלְל "אֱלֹהֵי" (=כַּשְׂאֲמְרוּ יִשְׂרָאֵל עַל הָעֵגֶל "**אֱלֹהֵי** אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל") נִפְקֵד וְנִחְסַר הַמִּשְׁכָּן פְּעָמִים...

עַל גְּדוּלְתוֹ שֶׁל ה"נַעַם אֱלִימֶלֶךְ" סִפֵּר "בַּעַל הַתְּנִיא" (רַבֵּי שְׁנִיאֹר זְלַמֵּן מְלֵאדִי, מְיַסֵּד חֲסִידוֹת חב"ד), שֶׁהַרמב"ם בָּא בְּעֲצָמוֹ מְעוֹלָם הָאָמַת לְרַבֵּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיז'נִסְק, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ: לְמָה אֲתָה לֹא לּוֹמֵד אֶת הַסְּפָרִים שְׁלִי? רַבֵּי אֱלִימֶלֶךְ הַתְּנַצֵּל בְּפָנֵי הַרמב"ם, וְאָמַר, שְׁפִשׁוּט אִין לוֹ כֶּסֶף לְקִנּוֹת אֶת הַסְּפָרִים. וְאָמַר "בַּעַל הַתְּנִיא", שֶׁהַרמב"ם כָּל-כֵּךְ הִשְׁתַּוְּקַק וְרָצָה שֶׁ"נַעַם אֱלִימֶלֶךְ" (=רַבֵּי אֱלִימֶלֶךְ) יִלְמַד בְּסִפְרָיו, עַד שֶׁהוּא הִסְתַּוְּבַב וְהַשִּׁיג אֶת הַסְּפָרִים שֶׁל עֲצָמוֹ (וְיִתֵּר מִחֲמַשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לְאַחַר שֶׁהִסְתַּלְק), וְהִבִּיא אוֹתָם מִתְּנָה לְרַבֵּי אֱלִימֶלֶךְ, כְּדִי שְׂיִלְמַד בְּסִפְרָיו...

בס"ד הָדָף מוֹקֵדֶשׁ לְעִילּוּי נְשָׁמוֹת: דְּנִיָּאל סָלְטוֹ בֶּן שָׂרָה, וְקִלְרָה בַּת רוּזָה שְׁנַפְטָרוּ בְּ-ה' וְ-ב' אָדָר

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: פְּקוּדֵי

ת.נ.צ.ב.ה

כְּנִיַסַת הַשַּׁבָּת: 17:12

עֲרֵשׁ"ק א' אָדָר ב' תִּשְׁע"ט (8.3.19) // bnei-zion.com יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:20 (ר"ת 18:54)

הַפְּטָרָה: "וַיַּעַשׂ חִירוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן, מִשְׁכַּן הָעֵדֻת אֲשֶׁר פָּקַד עַל-פִּי מֹשֶׁה..."(לח', כא')

עַל הַפְּתוּב, "אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן, מִשְׁכַּן הָעֵדֻת...," אוֹמְרִים חֲזוּ"ל: "הַמִּשְׁכָּן, מִשְׁכָּן" - פְּעָמִים מִשְׁכָּן, רָמַז לְחֶרֶב שְׁנֵי בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ. וּכְפִי שֶׁתִּרְצֶה רַש"י: "הַמִּשְׁכָּן, מִשְׁכָּן שְׁנֵי פְּעָמִים (מִשְׁכָּן), רָמַז לְמִקְדָּשׁ שֶׁנִּתְמַשְׁכָּן בְּשְׁנֵי חוֹרְבָנָיו עַל(=בְּגִלָּל) עֲוֹנוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל".

וּמִקּוֹר הַדְּבָר בְּמִדְרָשׁ (שְׁמוּרָה נ"א, ג'): "מָהוּ מִשְׁכָּן שְׁנֵי פְּעָמִים? אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּרַ מִרְתָּא: שֶׁנִּתְמַשְׁכָּן שְׁנֵי פְּעָמִים עַל יְדֵיהֶם (שֶׁל יִשְׂרָאֵל)".

וּמְצִינּוּ עוֹד תִּירוּץ עַל כֶּפֶל הַלְשׁוֹן "הַמִּשְׁכָּן, מִשְׁכָּן", וְהוּא, שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה מְכוּן כְּנֶגֶד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מְטָה, כְּפִי שְׁמוּבָא בְּמִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא (פְּקוּדֵי, אוֹת ב'): "אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן", זֶהוּ שְׁאֵמַר הַפְּתוּב (תַּהֲלִים כו', ח'): 'ה' אֶהְבֵּתִי מְעוֹן בֵּיתְךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, זֶה הַהִיכָל שֶׁהוּא מְכוּן בְּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: (כְּלוּמַר) שֶׁהַהִיכָל שֶׁל מְטָה מְכוּן כְּנֶגֶד הַהִיכָל שֶׁל מַעְלָה, שְׁנֵי אֵמָר (שְׁמוֹת טו', יז): 'מְכוּן לְשַׁבְּתָךְ פְּעֻלַּת ה' מִקְדָּשׁ אֲדָנִי כּוֹנֵן יְדִידְךָ'".

וְכֵן פִּרְשׁ רַבֵּנוּ בַּחֲזוּ"ל: "הִיכָל שֶׁל מְטָה מְכוּן כְּנֶגֶד הִיכָל שֶׁל מַעְלָה, שְׁנֵי אֵמָר: 'מְכוּן לְשַׁבְּתָךְ פְּעֻלַּת ה' מִקְדָּשׁ אֲדָנִי כּוֹנֵן יְדִידְךָ'. אֵל תִּקְרָא 'מְכוּן' אֵלָּא 'מְכוּן'".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִינוּ זֶה. שְׁכוֹן, מָהוּ הָעֲנִינוּ שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מְטָה מְכוּן כְּנֶגֶד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה? נִקְדָּים לְהַבִּיא מָה שֶׁכָּתוּב בַּפְּרִשְׁת "וְזֹאת הַבְּרָכָה": "וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בְּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים...". וּפִרְשׁ הַמִּדְרָשׁ (דְּבִיר נ"א, ד'): "וְכִי מָה כּוֹנֵן הַפְּתוּב) 'מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים' - (אֵלָּא, לומר לך, שְׁמֹשֶׁה) מְחַצֵּי וְלִמְטָה אִישׁ, וּמְחַצֵּי וְלִמְעָלָה אֱלֹקִים".

וְהַבִּיאור הוּא, שְׁמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, בְּגִדְל קְדוּשָׁתוֹ, הָיָה מְמַשׁ בְּבַחֲינַת "בֵּית מִקְדָּשׁ" שֶׁל מְטָה, הַמְכוּן כְּנֶגֶד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה. שְׁכוֹן, מִצַּד שֶׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ בְּשָׁמַיִם הָיָה בְּבַחֲינַת "מְחַצֵּי וְלִמְעָלָה אֱלֹקִים", כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בְּשַׁעַת מְתוֹן תּוֹרָה, שְׁמֹשֶׁה עָלָה לְשָׁמַיִם אֲרַבְעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, כְּדִי לִקְבֹּל אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל כְּפִי שֶׁכָּתוּב: "וַיָּאֲשֵׁב בְּהַר אֲרַבְעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לְחַס לֹא אֶכְלָתִי וּמִים לֹא שְׁתִּיתִי". וְכָתוּב עוֹד (שְׁמוֹת ל"ג, י"א): "וְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים כְּאִשֶּׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ".

אוֹלָם, כְּאִשֶּׁר הָיָה צָרִיךְ מֹשֶׁה לְמַסּוֹר אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל הָיָה בְּבַחֲינַת "מְחַצֵּי וְלִמְטָה אִישׁ", וְעַל-כֵּן הַתְּלַבֵּשׁ בְּגוּפוֹ הַקְּדוֹשׁ לְרַדַּת לְאַרְצָךְ, כְּדִי לְלַמֵּד אֶת כָּל הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וַיֵּרֵד מֹשֶׁה מִן הַהָר אֶל הָעָם".

הִנֵּה, רוֹאִים אֲנִי שְׁמֹשֶׁה הָיָה עוֹלָה אֶל הַקַּב"ה בְּשִׁלְחוֹתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְלֹאֲחַר מִכֵּן הָיָה יוֹרֵד אֶל יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְחוֹתוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, כְּדִי לְלַמֵּד אֶת דְּרָךְ ה' וּמְצוּתָיו. וְעַל-יְדֵי כֵּךְ הָיָה מְחַבֵּר שְׁמַיִם וְאַרְצָךְ בִּיחּוּדָא שְׁלִים. וְלָכֵן נִקְרָא מֹשֶׁה "אִישׁ הָאֱלֹהִים" - מְחַצֵּי וְלִמְטָה אִישׁ, וּמְחַצֵּי וְלִמְעָלָה אֱלֹקִים".

וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב: "אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן, מִשְׁכַּן הָעֵדֻת אֲשֶׁר פָּקַד עַל-פִּי מֹשֶׁה...," פְּעָמִים מִשְׁכָּן, לְרַמֵּז כִּי הַמִּשְׁכָּן שֶׁל מְטָה מְכוּן כְּנֶגֶד הַמִּשְׁכָּן שֶׁל מַעְלָה. וְאִם נִשְׁאָל, בְּאִיזוֹ זְכוּת נִתְחַבְּרוּ הַמִּשְׁכָּן שֶׁל מְטָה עִם הַמִּשְׁכָּן שֶׁל מַעְלָה? מִמְּשִׁיךְ הַפְּתוּב וְאוֹמַר: "אֲשֶׁר פָּקַד עַל-פִּי מֹשֶׁה, הַכֹּל נַעֲשֶׂה בְּהִנְהַגְתּוֹ וּבְקְדוּשָׁתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁהָיָה בְּבַחֲינַת "מְחַצֵּי וְלִמְטָה אִישׁ, וּמְחַצֵּי וְלִמְעָלָה אֱלֹקִים", וְעַל-יְדֵי כֵּךְ חִבְּר "שְׁמַיִם וְאַרְצָךְ" - בֵּית מִקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה וּבֵית מִקְדָּשׁ שֶׁל מְטָה.

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שְׁמָה שְׁצוּהַ הַקַּב"ה לְבָנוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מְטָה (שֶׁהוּא כְּאִמּוֹר מְכוּן כְּנֶגֶד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה), הוּא כְּדִי לְלַמֵּדנוּ דַּעַת, שֶׁהַקְּדוּשָׁה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מְטָה, נִמְשַׁכֶּת וְיוֹרֵדַת רַק מִכַּחַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה. אוֹלָם, כְּלָל גְּדוֹל הוּא בְּיַדְנוּ, שְׁכָדִי שִׁירָד שְׁפַע מִן הַשְּׁמַיִם, צָרִיךְ קוֹדֵם שְׁפַע מִן הָאֲרָצָה(=עַבּוּדַת הַקּוֹרְבָנוֹת וְהַמְצוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל), כְּמִבּוֹאֵר לְפִי דְבַרֵי הַזִּקְרָה (וְאַרְא לֹא): "תָּא חֲזִי בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָא אֲתַעֵר לְעִילָא, וְעַד לֹא יִתְעַר לְתַתָּא לֹא אֲתַעֵר לְעִילָא..."(=בֹּא וְרָאָה שֶׁבְּהַתְעוֹרְרוֹת שְׁמִלְמְטָה יֵשׁ הַתְעוֹרְרוֹת לְמַעְלָה. וְעַד שֶׁלֹּא מִתְעוֹרֵר לְמַטָּה, לֹא יִתְעוֹרֵר לְמַעְלָה).

לָכֵן צוּהַ הַקַּב"ה לְהַקְרִיב לוֹ קוֹרְבָנוֹת בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מְטָה, וְעַל-יְדֵי אֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ שְׁעוֹלָה מִלְמְטָה לְשָׁמַיִם (שְׁזֶהוּ "רִיחַ נִיחּוּחַ אִשָּׁה לַה'") יוֹרֵד שְׁפַע רַב שֶׁל קְדוּשָׁה מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מְטָה.

וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב: "וַיַּעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם". וְדִקְדָּקוֹ הַמְּפָרְשִׁים: הָרִי פִּתַח הַפְּתוּב בְּלִשׁוֹן יַחֲדָי

"(מקדש)", ומדוע סים בלשון רבים ("בתוכם")? אלא, כדי לומר, שאם תזכו, אזי "ושכנתי בתוכם" - בתוך שני בתי המקדש, של מעלה ושל מטה. שכן "באתערוותא דלתתא(=בהתעוררות מלמטה, על-ידי תורה ומעשים טובים), תמשך השראת השכינה מבית המקדש של מעלה לבית המקדש של מטה, ועל-ידי כך יתחברו שני בתי המקדש, של מעלה ושל מטה, בקדושה גדולה ועצומה. על-פי האמור, יפתח לנו פתח להבין את החרבן הנורא של בתי המקדש, הראשון והשני. שהנה, מאחר וקדושת בית המקדש של מטה נמשכת ויורדת מבית המקדש של מעלה, לכן, כאשר גברו עונותיהם של ישראל, וכל הקורבנות שהקריבו היו מן "השפה ולחוץ"(=שלא נתכוונו כלל לחזור בתשובה, אלא להמשיך למרוד בהקב"ה), הנה אז הפסיק הקב"ה להשפיע קדושה מבית המקדש של מעלה לבית המקדש של מטה.

וממילא הסתלקה השכינה מבית המקדש של מטה, ועלתה לבית המקדש של מעלה. ועל-ידי כך נשארו בבית המקדש של מטה רק העצים והאבנים של המקדש, בלי השכינה וכלי קדושה. ומיד קמו כל אויבינו כדי לשלוט בנו ולהחריב את בית מקדשנו.

מעתה, נפלא להבין מה שפכתב הגה"ק רבי יחזקאל משינאווא זיע"א, בשם זקנו, מאור עולם, ה"ישמח משה": "על-פי מה שאמר מורי, חמי זקני, הגאון הקדוש מאהל זלה"ה, על הפסוק (תהילים ע"ד, ז') 'שלחו באש מקדשך לארץ חללו משכן שמד', דבית המקדש נשתלח באש לשמים. ורק לארץ, למראה עיני הבשר, 'חללו משכן שמד' - שהיה נראה לעינים ששרפו אותו(=את בית המקדש)".

לפי זה, מפרש הגה"ק רבי יחזקאל משינאווא מה שאנו אומרים בסליחות לערב ראש השנה ("זכור ברית"): "עיר הקדש והמחוזות היו לחרפה ולבזות. וכל מחמדיה טבועות וגנוזות". ופרש רש"י: "עיר הקדש והמחוזות היו לחרפה ולבזות" - רק לעיני בשר, אבל לאמיתו של דבר "כל מחמדיה טבועות וגנוזות" - הכל נחבא ונגנז לעתיד לבוא.

מכאן, שבעת החרבן סלק הקב"ה את הקדושה מבית המקדש של מטה(=הראשון והשני), והעלה אותם באש לשמים, לבית המקדש של מעלה, כדי להחזיקם בחזקת משכון(=עירבון, חפץ המופקד בידי המלוה להבטחת פירעון החוב), כפי שהבאנו "משכון משכון". וכל זאת, עד שיגיע הזמן שנסלם את כל חובותינו לה'. יתברך בתשובה ובמעשים טובים, שאז יחזיר לנו הקב"ה את שני המשכונות בבית המקדש השלישי

במהרה בימינו, אמן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"אלה פקודי המשכון, משכון העדת אשר פקד על-פי משה..."(לח', כא') (עפ"י פנינים)

מדיק רש"י: למה נכתב "המשכון, משכון שני פעמים (משכון)? (אלא) רמז למקדש שנתמשכון בשני חורבניו על(=בגלל) עונותיהן של ישראל".

על דברי רש"י, שאל הגה"ק רבי זלמליה מוולוז'ין זיע"א קושיא חזקה: רש"י הסביר, שמה שנאמר "המשכון משכון" פעמים הוא כדי לרמז על בית המקדש שנתמשכון פעמים על עונותיהן של ישראל. יוצא מכך, שבית המקדש הוא ה"משכון" שלקח הקב"ה מאתנו בגלל עונותינו הרבים.

והנה, בפרשת "משפטים" (שמות כ"ב, כ"ה), כותבת התורה לגבי אדם שלקח משכון מחברו, "עד בא השמש תשיבנו לו". אם כך, לאחר כל-כך הרבה שנים, מדוע הקב"ה עוד לא החזיר לנו את בית המקדש?!

אלא, הוא משיב: הרי התורה בעצמה ממשיכה שם (בפרשת משפטים), ומסבירה לנו מדוע צריך להשיב את המשכון עד בא השמש - "והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני". ולכן, לא כדאי לה, המלוה, לעכב את המשכון אצלך, כי אני אאזין לצעקותי של בעל המשכון ואפרע ממך.

אבל, הבעיה שלנו היא, שבמשכון הזה, בית המקדש שהקב"ה לקח מאתנו, אף אחד כמעט ולא צועק!!! לאף אחד כמעט ולא איכפת! אם כן, מדוע שהקב"ה יחזיר את המשכון?!

וממשיך וכותב: בטוח אני, שגם אם יחיד יתפלל ויצעק שהקב"ה ישיב לו את בית המקדש, יעניקו לו מן שמיא את השפע ואת השראת השכינה, שהיה מקבל בבית המקדש, לו היה קיים!

ובודאי שאם תהיה זעקה ובקשה המונית להקב"ה: "גאל אותנו! אנו רוצים כבר שתחזיר את המשכון! השב את שכינתך לציון עירך!" - אנו נזכה כבר לגאולה בבנין בית מקדשנו במהרה בימינו, אמן!

חטא "הגאולה"...

הצדיק רבי רפאל מברשד, גדול תלמידיו של רבי פינחס מקוריץ, היה אומר: לאחר מאה ועשרים שנה אוכל להצטדק בעולם האמת על כל החטאים והעונות שלי, חוץ מחטא הגאולה. שכן, כאשר ישאלוני בבית-דין של מעלה, האם עסקתי בקביעת עתים לתורה, אשיב לשואלים: הייתי עם הארץ, ולא ירדתי לעומקה של תורה. ועל השאלה, מדוע לא הסתפקתי במועט, ולא עיניתי את גופי בסיגופים - תהא תשובתי: חלש ורפה הייתי, וכוחי לא עמד לי להרבות בסיגופי הגוף, כמנהג חסידים מובהקים. ואם יטענו כנגדי, מדוע לא פיזרתי חלק הגון מרכושי למעשי צדקה, אומר בשפה רפה: עני ורש הייתי כל חיי! אז יטוחו לעומתי בבית-דין של מעלה: אם אמת הדבר, שהיית עם הארץ, חלש בגופך וגם עני מרוד - על מה התגאית כל-כך בעולם התחתון? על שאלה זו - קרא רבי רפאל בהתרגשות - לא תהיה בפי כל תשובה...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בפי כל תשובה...

בס"ד הָדָף מוֹקֵדֶשׁ לְעִלּוּי נְשָׁמוֹת: דְּנִיָּאל סָלְטוּ בֶּן שָׂרָה, וְקִלְרָה בַת רוּזָה שְׁנַפְטָרוּ בְּ-ה' וְ-ב' אָדָר

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: פְּקוּדֵי

ת.ג.צ.ב.ה

כְּנִיַסַת הַשַּׁבָּת: 17:12

עֲרַשׁ"ק א' אָדָר ב' תִּשְׁע"ט (8.3.19) // bnei-zion.com יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:20 (ר"ת 18:54)

הַפְּטָרָה: "וַיַּעַשׂ חִירוֹם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וּבְצִלְאֵל... עָשָׂה אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה" (על פי "אֹרְחָה שֶׁל תוֹרָה" לַהֲרַה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשְׁתָנוּ (לח, כב): "וּבְצִלְאֵל... עָשָׂה אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה", כְּתוּב בַּגְּמָרָא (בְּרֻכּוֹת נה): "בְּצִלְאֵל - עַל שֵׁם חֲכָמָתוֹ נִקְרָא. (שָׁכָן), בְּשַׁעַה שְׁאָמַר לוֹ הַקֵּב"ה לְמֹשֶׁה, לָךְ אָמַר לוֹ לְבְצִלְאֵל 'עָשָׂה לִי מִשְׁכָּן (ו) אַרְוֹן וְכִלִּים', הִלֵּךְ מֹשֶׁה וְהִפָּךְ (אֵת סֹדֵר הַדְּבָרִים), וְאָמַר לוֹ (=לְבְצִלְאֵל): 'עָשָׂה (קוּדָם) אַרְוֹן וְכִלִּים (וְאַחַר-כֵּן) וּמִשְׁכָּן.

אָמַר לוֹ (בְּצִלְאֵל): מֹשֶׁה רִבְנִי, מִנְהַגוֹ שֶׁל עוֹלָם (הוּא) (ש)אָדָם בּוֹנֶה בַּיִת, וְרַק אַחַר-כֵּן מְכַנְּסִים לְתוֹכּוֹ כְּלִים, וְאֵתָהּ אֹמֵר לִי 'עָשָׂה לִי אַרְוֹן וְכִלִּים (וְאַחַר-כֵּן)... מִשְׁכָּן'. (אִם כֵּן), כְּלִים שְׁאֵנִי עוֹשֶׂה, לְהִיכֵן אֲכַנְּסֶם? שְׁמָא (=אוּלַי) כֵּן אָמַר לָךְ הַקֵּב"ה, 'עָשָׂה מִשְׁכָּן (וְאַחַר-כֵּן) אַרְוֹן וְכִלִּים? אָמַר לוֹ (מֹשֶׁה לְבְצִלְאֵל): שְׁמָא בְּצַל אֵל הָיִית וַיִּדְעַתָּ? וְצָרִיכִים אָנּוּ לְהַבִּין אֵת מִשְׁמַעוֹת הַיּוֹכַח בֵּין מֹשֶׁה רִבְנִי לְבְצִלְאֵל, אִם לְהַקְדִּים לְעֲשׂוֹת אֵת הַמִּשְׁכָּן וְאַחַר-כֵּן כְּלִים, אוֹ לְהִיפֹךְ?

וּבַעֲנִין זֶה כּוֹתֵב ה"חֲקֵל יִצְחָק", שְׁכָלֵי הַמִּשְׁכָּן רוֹמְזִים לְשֵׁם הוּי"ה (=יְהוָה), וְאֵילּוֹ הַמִּשְׁכָּן עֲצָמוֹ רוֹמֵז לְשֵׁם "אֱלֹהִים". וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים (תְּרוּמָה, וְהַקְּמַת"): "וַיֵּשׁ לוֹמַר, דְּהִנֵּה בְּתוֹךְ הַמִּשְׁכָּן הָיוּ אַרְבָּעָה כְּלִים, הָרוֹמְזִים לְ-ד' אוֹתוֹת הוּי"ה. הָאֲרוֹן עִם הַכִּפֹּרֶת רוֹמֵז לְ-י' מִשְׁמָא קְדִישָׁא (יְהוָה). מְזַבַּח הַקְּטוֹרֶת רוֹמֵז לְ-ה' רֵאשׁוֹנָה מִשְׁמָא קְדִישָׁא (יְהוָה). הַמְּנוֹרָה רוֹמֵזת לְ-ו' מִשְׁמָא קְדִישָׁא (יְהוָה), וְאֵילּוֹ הַשְּׁלֶחַן רוֹמֵז לְ-ה' אַחֲרוֹנָה מִשְׁמָא קְדִישָׁא (יְהוָה). (וְאֵילּוֹ) הַמִּשְׁכָּן (עֲצָמוֹ)... הָאֲדָנִים וְהַקְּרָשִׁים, הִירְיעוֹת תְּכֵלֶת... וְהִירְיעוֹת עֲזִים, וְהַמְּכֹסָה, הֵם כְּנֶגֶד חֲמֵשׁ אוֹתוֹת "אֱלֹהִים".

מְדַבְּרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל ה"חֲקֵל יִצְחָק" אָנּוּ לְמַדִּים, שְׁכָלֵי הַמִּשְׁכָּן (=הַכִּפֹּרֶת, מְזַבַּח הַקְּטוֹרֶת, הַמְּנוֹרָה וְהַשְּׁלֶחַן) רוֹמְזִים לְשֵׁם הוּי"ה (=יְהוָה) בְּרוּךְ הוּא (אַרְבָּעַת הַכְּלִים כְּנֶגֶד אַרְבַּע אוֹתוֹת הוּי"ה). וְאֵילּוֹ הַמִּשְׁכָּן עֲצָמוֹ רוֹמֵז לְשֵׁם "אֱלֹהִים" - חֲמֵשֶׁת הַדְּבָרִים שֶׁמֵּהֶם עֲשׂוּי הַמִּשְׁכָּן (=הָאֲדָנִים, הַקְּרָשִׁים, יְרִיעוֹת הַתְּכֵלֶת, יְרִיעוֹת הָעֲזִים, וְהַמְּכֹסָה) הֵם כְּנֶגֶד חֲמֵשׁ אוֹתוֹת "אֱלֹהִים".

וְכָל זֶה, אֹמֵר ה"חֲקֵל יִצְחָק", הוּא, כְּדֵי לְהַמְתִּיק (=לְהַפּוֹךְ) אֵת מִידַת הַדִּין לְרַחֲמִים. שָׁכָן, יְדוּעַ שְׁשֵׁם הוּי"ה (=יְהוָה) הוּא שֵׁם הַרַחֲמִים, וְשֵׁם "אֱלֹהִים" הוּא שֵׁם הַדִּין. עַל-כֵּן, אֹמֵר ה"חֲקֵל יִצְחָק", אַרְבָּעַת הַכְּלִים הַנ"ל (=הַכִּפֹּרֶת, מְזַבַּח הַקְּטוֹרֶת, הַמְּנוֹרָה וְהַשְּׁלֶחַן), הָרוֹמְזִים לְשֵׁם הוּי"ה/שֵׁם הַרַחֲמִים, נִמְצְאִים בְּתוֹךְ הַמִּשְׁכָּן, הָרוֹמֵז לְשֵׁם "אֱלֹהִים"/שֵׁם הַדִּין, כְּדֵי לְהַמְתִּיק לְיִשְׂרָאֵל אֵת מִידַת הַדִּין וְלְהוֹפְכָהּ לְמִידַת הַרַחֲמִים.

"זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֶבֶר עַל הַפְּקָדִים מַחְצִית הַשֶּׁקֶל"

הַרַה"ק בַּעַל ה"בְּאֵר מַיִם חַיִּים" זִיע"א מְסַבֵּיר אֵת הַכְּתוּב, "כָּל הָעֶבֶר עַל הַפְּקָדִים מַחְצִית הַשֶּׁקֶל", בְּדֶרֶךְ מוֹסָר. הִנֵּה, כְּתוּב בַּגְּמָרָא (קִידוּשִׁין מ): "תְּנוּ רִבְנֵי: לְעוֹלָם יִרְאֶה אָדָם עֲצָמוֹ, כְּאִלּוֹ חָצִיו חֵיב וְחָצִיו זָכַי. עָשָׂה מַצּוּה אַחַת - אֲשֶׁרִיו, שֶׁהִכְרִיעַ עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת. עָבַר עֲבָרָה אַחַת - אוּי לוֹ, שֶׁהִכְרִיעַ אֵת עֲצָמוֹ לְכַף חוֹבָה... רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר, לְפִי שֶׁהַעוֹלָם נִדוֹן אַחַר רַבּוֹ, וְהַיְחִיד נִדוֹן אַחַר רַבּוֹ, עָשָׂה מַצּוּה אַחַת - אֲשֶׁרִיו, שֶׁהִכְרִיעַ אֵת עֲצָמוֹ וְאֵת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ לְכַף זְכוּת. עָבַר עֲבָרָה אַחַת - אוּי לוֹ, שֶׁהִכְרִיעַ אֵת עֲצָמוֹ וְאֵת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ לְכַף חוֹבָה, שְׁנֵאמַר: 'וְחוֹטֵא אֶחָד יֵאָבֵד טוֹבָה הַרְבֵּה"'. וְאִזְהָרָה זוֹ, אֹמֵר בַּעַל ה"בְּאֵר מַיִם חַיִּים", מְרוֹמְזֵת בְּפִסוּק "כָּל הָעֶבֶר עַל הַפְּקָדִים". דְּהִינּוּ, כָּל "הָעֶבֶר עַל הַפְּקָדִים" - עַל אֶחָד מִפְּקוּדֵי ה' וּמִמְצוֹתָיו, הָרִיחוּ חֵיב לְשִׁקוּל וְלִתֵּת בְּדַעְתּוֹ עַל "מַחְצִית" - לְהִיּוֹת מוּדָע לְכַף שֶׁהַעוֹלָם כְּמוֹ שְׂרוּי בְּאִיזוֹן שֶׁל מַחְצִית עַל מַחְצִית, וְשְׁעוֹנוֹתָיו עֲלוּלִים לְהִכְרִיעַ חֲלִילָה אֵת כָּל הָעוֹלָם לְכַף שֶׁל חוֹבָה...

בַּעֲנִין זֶה מְסוּפָר עַל הַרַה"ק בַּעַל ה"נֶעֱם אֶלִימֶלֶךְ" מְלִיזְנֶסֶק זִיע"א, שְׂיוֹם אֶחָד פָּנָה אֵל בְּנֵי וְאָמַר לוֹ: הַתְּדַע בְּנִי, מִפְּנֵי מָה בָּאִים אֵלַי הַבְּרִיּוֹת יוֹם יוֹם וְתוֹבְעִים מִמֶּנִּי בְּרִיאוֹת וּפְרִנָּסָה? מִשׁוּם שֶׁמֶן הַסֶּתֶם הֵם

"שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי... קִדַּשׁ שַׁבַּת שַׁבְתּוֹן לַה'..."

הסיפור אמיתי שארע לפני כחמישים שנה, לאחר מלחמת העולם השנייה. יהודים שפרחו לארה"ב נקלעו לקשיי פרנסה, מכיון שרוב מקומות העבודה חיבו אותם לעבוד שבועה ימים בשבוע. לא היו הרבה שעמדו בנסיון, ונמנעו מלעבוד בשבת...

הסיפור הוא על יהודי שומר תורה ומצוות, שהתמזל מזלו ומצא עבודה מסודרת לששת ימי החול. יום אחד התבקש על-ידי המנהל לגשת למשרדו. המנהל הודיע לו, שמהיום והלאה הוא חייב לעבוד גם בשבת, אחרת - עליו לחפש עבודה אחרת. הביט היהודי במנהל, ואמר לו: "אין על מה לדבר! אני לא עובד בשבת בעד כל הון שבעולם!!!". אם כך התריס המנהל לעומתו: "אתה מפוטר!". היהודי חזר הביתה שש ושמח, ובשר לאשתו שזכה לקבל מכתב פיטורין (בזמנם זה היה כמו גזר דין מות). אשתו שאלה על מה השמחה. ענה לה בעלה: "השמחה היא על-כך שאני זוכה להראות לה' עד כמה אני אוהב אותו ואת מצותיו...". עברו הימים, והכנסה אין. האכל התחיל להיגמר. אותו יהודי, למרות נסיונותיו למצוא פתרון ועזרה למצוקותיו, נכשל. שכן, כל ראיון עבודה שהלך, התנאי היה עבודה שבועה ימים בשבוע, והוא כמוכן סרב...

החדש נגמר, ואין לו כסף לשלם דמי שכירות. לאחר כמה התראות מבעל הדירה, מצא לבסוף אותו יהודי את עצמו ואת משפחתו, עם חמשה ילדים, זרוקים ברחוב, בשלג ובקור המקפיא...

האופה השכונתי, שהיה יהודי, ראה את מצבו הביש, נכמרו רחמיו עליהם, והציע להם, לפחות בינתיים, עד שימצאו סידור חלופי, לשהות ב"חדר תנור" - חדרון קטן מלא פיח במאפייה, אבל לפחות שם הם ונעים. ומאחר ולא היה ליהודי אף מוצא אחר, הסכים וקבל את הצעתו, לגור הוא וילדיו בחדר "חדר תנור" המקיח.

יום אחד, באשר שני בנניו שחקו בחוץ בשלג, עבר שם יהודי חילוני עשיר מאד, וראה מחזה מוזר למדי - שני "פוששים" משחקים בשלג, ומדברים ביניהם יידיש. נגש אליהם הגביר, ושאל אותם ביידיש, מדוע הם כל-כך מלוכלכים? ענו לו הילדים, שהם גרים ב"חדר תנור" של האופה, ואין להם איפה להתקלח. "מה?!" הזדעק העשיר. "אתם גרים בחדר תנור של האופה?!" אחד הבנים אף אמר לעשיר: "לא רק אנחנו גרים שם, אלא גם אמא ואבא ועוד שלשה אחים קטנים".

העשיר, שהיה גר בוילה מפוארת, לא האמין למשמע אוזניו, ובקש לראות זאת במו עיניו. השניים הביאו אותו "הביתה". העשיר נחרד והיה המום למראה עיניו, כיצד חיה משפחה זו...

פנה אותו הגביר אל אותו יהודי, הציג את עצמו כעשיר וכבעל נכסים רבים, ובקש לתת צ'ק נכבד ביותר, המספיק לקניית דירה סבירה. היתה זו הצעה קוסמת ביותר - כמו לזכות בלוטו באותה תקופה. אבל אותו יהודי לא התפעל מהתרומה, אלא רק שאל את אותו הגביר: "אתה עובד בשבת?". הגביר השיב בחיוב. "אם ככה, תודה רבה על הצעתך, איני רוצה את כסףך, הכסף שלך טמא ומלוכלך".

הגביר כמעט התעלף! יהודי שחי בדוחק נורא, ומציעים לו בית, מסרב לקבל?! הוא פשוט לא האמין למשמע אוזניו! לבסוף ענה ליהודי: "אם אתה לא רוצה - לא צריך". פנה והלך.

באשר חזר העשיר לביתו ספר הוא לאשתו את שארע לו עם אותה משפחה, ועל סירובו של אותו אדם לקבל את תרומתו הנדיבה. פתאום החלה אשתו לבכות... "מה קרה? למה את בוכה?", שאל. אמרה לו אשתו: "בהתחלה גם אנחנו שמרנו שבת, אבל קשיי הפרנסה דחקו בנו, ואמרנו תמיד שברגע שירוח לנו נחזור לשמור שבת. אך חיי המותרות והתענוגים לא נגמרו, ולאט לאט עזבנו עוד ועוד את התורה והמצוות. היום, ברוך השם, לא חסר לנו כסף. אבל אם הגענו למצב שיהודי שחי בדוחק עצום, לא מוכן לקחת את הכסף שלנו, סימן שהרחקנו לכת". "אז מה את מציעה?", שאל הבעל. "אני מציעה שתחזור ליהודי הזה, ותגיד לו, שממהיום והלאה אנחנו חוזרים לשמור שבת! ושיקבל את הכסף שלנו". נדהם הגביר מדברי אשתו, אולם חזקו עליו דבריה, וכך עשה. הלך הוא לאותו יהודי, והבטיח לו שמעתה הוא ישמור שבת, והתרצה אותו יהודי, ולקח את תרומתו הנדיבה של הגביר...